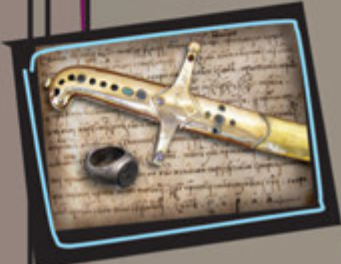




НОЋ МУЗЕЈА

19. MAJ 2012.

ODLIČAN PROVOD
U MUZEJIMA!



СРЕБРНИ ПРСТЕН НИКОЛЕ КОСЈЕРА

Накит представља специфичан облик духовне и материјалне културе сваког народа. Како кроз накит сваки појединац испољава своју потребу за лепим, прстење је имало улогу да га украси. Поред тога прстен га је венчано спајао са вољеном особом и чувао од зла. Истовремено прстен је одражавао положај његовог власника у сталежу или му служио као печат.

Средњовековни Рудник је био место сталног или повременог боравка српских краљева и великаша. Приликом археолошких ископавања остатака средњовековне цркве 1983. године у Краснојевцима, засеоку Мајдана, пронађен је луксузни сребрни прстен.

Масиван прстен, ливен из једног комада, а украшен у нијело техници, тежак је 27,26 грама. Састоји се од полузаобљене карике која се претвара у овални печатњак са стилизованим монограмом власника. На прстену је раскош украшавања средњовековне епохе дошла до пуног изражаја. Испод печатњака налази се преплет од једноструке траке, а испод њега следи појас од четири паралелне хоризонталне линије испуњене нијелом. При врху карике налази се орнамент у виду геометризованог флоралног украса. Услед дуге употребе украс је на неким деловима излизан. Доњи део прстена, наспрам главе, обликован је у виду пластично изведене розете у орнаменту двоструког преплета.

Натпис угравиран на овалном печатњаку видно га издваја од аналогних примерака. Монограм НИКОЛА КОСЊЕР нас упућује на Николу, могућег родоначелника угледне рудничке породице Косијер.

Прстен Николе, рудничког властелина, датован је у трећу деценију XIV века. Део је средњовековне збирке Народног музеја у Чачку, инв. бр. 1084, и изложен је у њиховој сталној поставци, а у Ноћи музеја средњовековну епоху дочараће "витез" Александар Сребрни Милановић и чланови Удружења "Руднички ред хромог вука".



РУКОПИСНА КЊИГА МОЛИТВЕНИК

Сей молитви писате у селу љутовниці ристо їшванновѣѣ, модеръ = 1830 = Вуян

Написао је последњу реченицу и одложио писаљку. Са жућкасте хартије благонаклоно су га посматрали светитељи. Могао је да одахне. Молитвеник је преписан са вером и украшен са љубављу.

Писан у селу Љутовници, нашао се у манастиру Вујну 1830. године. Брижљиво чуван у Међуопштинском историјском архиву у Чачку (фонд Стара књига, 2484), први пут је изложен светлости у Ноћи музеја након ризничке и архивске „таме“. Изабран је да нас подсети на почетке словенске писмености, мисију започету пре равно 1150 година. Тада је Ћирило створио словенско писмо и са братом Методијем дошао међу Словене да их описмени за богослужење на њиховом језику.

Прве старословенске књиге писане су на пергаменту глагољцом, првом словенском азбуком, коју су Срби постепено заменили ћирилицом, пишући књиге по њима назване „србуље“. Пре тога су Срби, као и сви други Словени, бележили „цртама и резама“. После тога је све ишло доста лакше...

Облици слова су постајали све китњастији, повези од коже све раскошнији, а орнаментика текста све богатија сликаним минијатурама, заставицама, вињетама, неретко и златом. Настали су први скрипторијуми и школе у манастирима, а са оснивањем првих штампарија историја КЊИГЕ добила је сасвим нову димензију.

Али, вратимо се почецима и заვიримо у одаје имагинарног скрипторијума у коме Ивана Јовичић, као некада монаси у чину подвизивања или својих редовних дужности, калиграфски исписује слова и речи нашег дивног језика...



САБЉА ВОЈВОДЕ МИЛАНА ОБРЕНОВИЋА

Мало која личност је у толикој мери обележила нововековну повест рудничко-таковског краја као што је то случај са Миланом Обреновићем. Рођен у Брусници средином XVIII века, брат по мајци кнеза Милоша, трговац и један од организатора Карађорђевог устанка, потоњи војвода и депутат, остаће упамћен и као особа која је „даровала“ презиме најмлађој српској династији – Обреновићима, односно име најмлађој окружној вароши тек ослобођене Србије – Горњем Милановцу.

Да је углед овог по много чему изузетног човека, био цењен и ван граница Србије, најбоље сведочи одликовање – Златна сабља украшена дијамантима, коју му је 21. децембра 1809. године у име Руске империје, а на предлог дипломате Константина Родофиникина уручио командант тадашње Дунавске армије генерал Багратион. У образложењу овог заиста великог признања каже се да је војвода Милан заслужио сабљу „због исказане храбрости и привржености Русији“.

Непуну годину пошто је одликован Милан Обреновић је преминуо, а његова сабља, је упркос многим недаћама сачувана и данас се под инвентарним бројем 4416 чува у београдском Војном музеју.

Позлаћена дршка наградне сабље израђена је од две пресоване сребрне плоче, спојене у облику „дршке пиштоља“. У доба када је настао, рукохват је био обострано украшен са девет зелених и црвених драгуља, заједно са још једним на врху. Нажалост, већина од тих декоративних елемената данас је изгубљена.

Права накрсница са кратким ребрима, такође је изливена од позлаћеног сребра. Попут дршке и она је обogaћена са по четири драгуља, од којих већина недостаје, а завршава се канелираним дугмадима. На унутрашњој страни доњег крака налази се омча за учвршћивање заштитног ланца, док је на предњој страни накрснице угравирани курзивни натпис За Храбростъ. Једнооштрично благо закривљено сечиво са обострано широким олуком и врхом на телући, је плаво брунирано и украшено сребрним флоралним мотивима. На основи обе стране оштрице је златом тауширан цвет са осам латица. Канија је израђена од сребрног лима и има два позлаћена окова. Дужина сабље је 877, сечива 735, а његова максимална ширина 31 милиметар.

Александар Марушић

У једној ноћи 3000 музеја у Европи широм отвара своја врата представљајући премијерне изложбе и програме. Први пут организована у Београду 2005. године, данас **Ноћ музеја** представља најмасовнију културну манифестацију у земљи, као и једину која се на овај начин бави музејском културом. Ове године учествује преко 200 музеја, галерија и изложбених простора у 65 места у Србији, међу којима је и **Музеј рудничко-таковског краја**.

Основан 1994. године са седиштем у некадашњој кући трговца Ивана Брковића у Синђелићевој улици број 7, у својој матичној згради представља Легат браће Настасијевић и сталну поставку „Поклони и откупи – време династије Обреновића“. Окосницу делатности Музеја чини и Музеј у Такову са репрезентативном поставком „Други српски устанак и српска револуција 1804-1839“ и Знаменито место „Таковски грм“, затим „Српска кућа у првој половини XIX века“ у Конаку кнеза Милоша у Горњој Црнући као и етнолошка поставка у Продановића магази у Коштунићима.

Лајт-мотив милановачке Ноћи музеја је РУКА ВЛАСТЕЛИНА, МОНАХА И УСТАНИКА, изложба која први пут јавности представља јединствене експонате: прстен Николе Косјера из XIV века, рукописни молитвеник писан у Љутовници и златну сабљу војводе Милана Обреновића, који ће бити изложени до 24. маја 2012. године. А у суботу, 19. маја, под слоганом „Одличан провод у музејима“ и „Ноћ музеја у Брковића кући“, Музеј и сви посетиоци Синђелићеве улице заједно учествују у програму приређеном само за ову ноћ!



НОЋ МУЗЕЈА У БРКОВИЋА КУЋИ

19. мај 2012, 18.00-02.00 h
Музеј рудничко-таковског краја, Синђелићева 7

18:00 Отварање изложбе Рука властелина, монаха и устаника
По први пут биће представљени: прстен Николе Косјера из XIV века, рукописи Молитвеник писан у Љутовници 1830. године и сабља војводе Милана Обреновића. Средњовековну епоху ће дочарати „вitez“, члан Удружења „Руднички ред хромог вука“; радионица калиграфије ће оживети скрипторијум XIX века, а новооткривени спев и портрет војводе Милана евоцирати успомену на човека по коме је наш град понео име!

18:30 Загонетне приче и тајне музеја: књижевник Урош Петровић упознаје децу са тајнама музеја и свог стваралаштва

19:30 Брзопотезни отворени турнир у шаху

20:00 Кристофотографија – лепота скривене стварности у фокусу Вашег објектива: додела награда и отварање изложбе пристиглих радова са фотоконкурса

21:00 Шта ћу оvdје шта ће ико игдје? – омаж Меши Селимовићу којим Секција за филозофију гимназије „Таковски устанак“ обележава 30 година од смрти књижевног великана

21:30 Јавно прелиставање 5. броја часописа за филозофију „Агора“

23:00 Пројекција филма: Пре уласка опрати ноге, аутора Милана Брајовића

23:30 Звучно путовање Лутајућег Холаиђанина: наступ бубњара Рамона Хамела са пратећим бендом

Изузев изложбе Рука властелина, монаха и устаника сва остала дешавања ће се одвијати на платоу испред Музеја и у самој Синђелићевој улици која ће специјално за ову прилику бити затворена за саобраћај!

Видимо се у Ноћи музеја!



www.nocmuzeja.rs

МУЗЕЈ РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА